

Univerza v Ljubljani
Akademija za likovno umetnost
in oblikovanje

PREISKOVANJE SLIK EMERIKA BERNARDA IN MILENE USENIK

Podatkov o izbranih slikah Emerika Bernarda in Milene Usenik s pomočjo intervjuja, naravoslovnih preiskav in tehnoloških študij detajlov

Ljubljana, 25. april – 8. maj 2017

Univerza v Ljubljani
Akademija za likovno umetnost
in oblikovanje

RESEARCHING EMERIK BERNARD AND MILENA USENIK'S PAINTINGS

Gathering information about selected artworks from interviews, scientific
analysis and technological studies

Ljubljana, April 25th – May 8th 2017

Predmet pričujoče raziskave je slikarstvo Emerika Bernarda in Milene Usenik. Podatki o slikah, ki bodo omogočili lažje odločitve pri morebitnih konservatorsko-restavratorskih posegih v prihodnosti, so bili pridobljeni z intervjujem z umetnikoma, z naravoslovnimi preiskavami in s tehnološkimi študijami detajlov.

The objective of this research was the painting of Emerik Bernard and Milena Usenik. The information, which will assist in future conservation – restoration decisions about their works, was obtained through interviewing the artists, scientific analysis and technological studies of selected details from their paintings.

Univerza v Ljubljani
Akademija za likovno umetnost
in oblikovanje

PREISKOVANJE SLIK EMERIKA BERNARDA IN MILENE USENIK
RESEARCHING EMERIK BERNARD AND MILENA USENIK'S PAINTINGS

IZBRANA UMETNIŠKA DELA

SELECTED WORKS OF ART

Emerik Bernard,
Kapela - testo - telo II, 1982, akril,
217 × 150,5 cm.
Moderna galerija, Ljubljana,
inv. št.: 712/ S

Emerik Bernard,
Chappell - dough - body II, 1982, acrylic paint,
217 × 150,5 cm.
Modern Gallery, Ljubljana,
inv. n.: 712/ S

Emerik Bernard, *Kapela - testo - telo II*, 1982, akril, 217 × 150,5 cm.
Moderna galerija, Ljubljana, inv. št.: 712/ S

Emerik Bernard, *Chappell - dough - body II*, 1982, acrylic paint,
217 × 150,5 cm. Modern Gallery, Ljubljana, inv. n.: 712/ S

Univerza v Ljubljani
Akademija za likovno umetnost
in oblikovanje

PREISKOVANJE SLIK EMERIKA BERNARDA IN MILENE USENIK RESEARCHING EMERIK BERNARD AND MILENA USENIK'S PAINTINGS

Milena Usenik,
Valovanje, 1974,
akril, 120,5 × 180,5 cm
Moderna galerija, Ljubljana,
inv. št.: 695/S

Milena Usenik,
Waves, 1974,
acrylic paint, 120,5 × 180,5 cm
Modern Gallery, Ljubljana,
inv. n.: 695/S

Univerza v Ljubljani
Akademija za likovno umetnost
in oblikovanje

PREISKOVANJE SLIK EMERIKA BERNARDA IN MILENE USENIK
RESEARCHING EMERIK BERNARD AND MILENA USENIK'S PAINTINGS

INTERVJU Z UMETNIKOMA

INTERVIEW WITH THE ARTISTS

Pred intervjujema z umetnikoma Emerikom Bernardom in Mileno Usenik smo zbrali vse dostopno gradivo o umetnikih in o tehniki intervjuja z umetnikom. Pripravili smo vprašalnik za umetnika, na osnovi katerega je nastal triurni pogovor, ki je bil zvočno posnet.

Before interviewing artists Emerik Bernard and Milena Usenik, we gathered all available information about them, as well as information about artist interviews. We prepared a questionnaire for them, on the basis of which a three-hour interview was voice taped.

PREISKOVANJE SLIK EMERIKA BERNARDA IN MILENE USENIK RESEARCHING EMERIK BERNARD AND MILENA USENIK'S PAINTINGS

S slikarjema Emerikom Bernardom in Mileno Usenik smo intervju izvedli na njunem domu (slika levo). Slikarja sta nama pokazala tudi svoja ateljeja. Na fotografiji (desno) je Emerik Bernard v ateljeju na svojem domu.

The interview with painters Emerik Bernard and Milena Usenik took place in their home (left photograph). The painters also showed us their workshop. In the photograph (right) Emerik Bernard can be seen in his workshop, at home.

S tehniko intervjuja z umetnikom lahko pridobimo informacije o materialih, ki jih slikarja uporabljata, hkrati pa umetnik lahko razkrije podatke, iz katerih je mogoče prepoznati umetnikovo namero.

The technique of interviewing allows for the artist to reveal information about which materials they use, as well as information from which their artistic intent can be evident.

Univerza v Ljubljani
Akademija za likovno umetnost
in oblikovanje

PREISKOVANJE SLIK EMERIKA BERNARDA IN MILENE USENIK
RESEARCHING EMERIK BERNARD AND MILENA USENIK'S PAINTINGS

NARAVOSLOVNE PREISKAVE

SCIENTIFIC ANALYSIS

Cilj naravoslovnih preiskav je bil pridobiti vpogled v materialno zgradbo izbranih treh slik oz. pridobiti informacije o vezivih ter o razporeditvi in lastnostih slikovnih plasti slik Emerika Bernarda in Milene Usenik.

The aim of scientific analysis was to gain insight into the material structure of the three selected paintings, more specifically to obtain information about the binders used, and the distribution and characteristics of paint layers of Emerik Bernard and Milena Usenik's paintings.

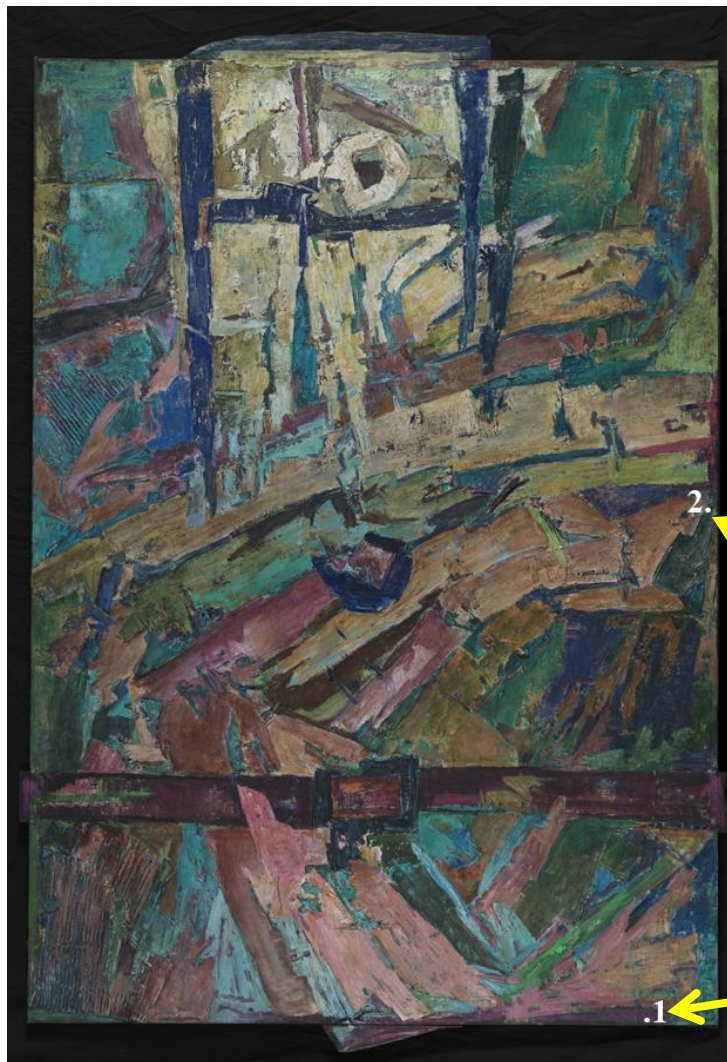

Odvzem vzorcev za analize materialov in presek slikovnih plasti.

Taking samples for material analysis and stratigraphy of paint layers.

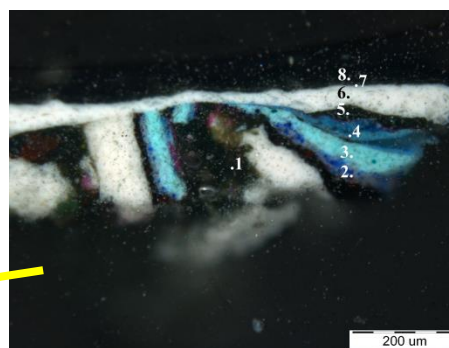
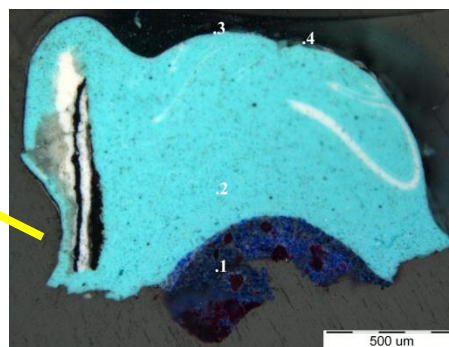

PREISKOVANJE SLIK EMERIKA BERNARDA IN MILENE USENIK RESEARCHING EMERIK BERNARD AND MILENA USENIK'S PAINTINGS

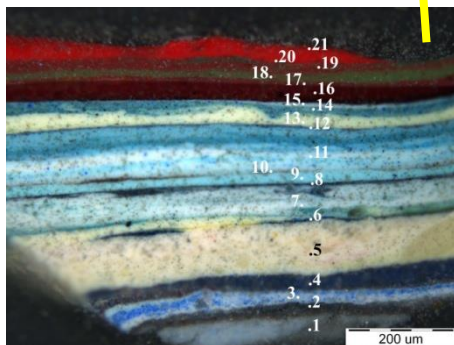
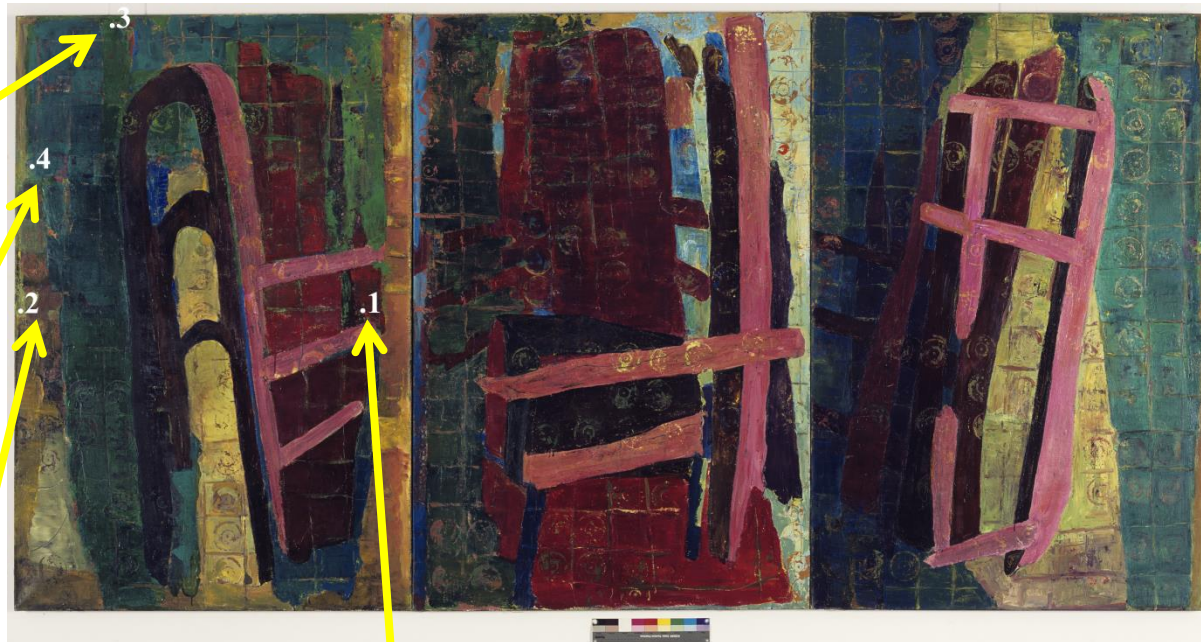
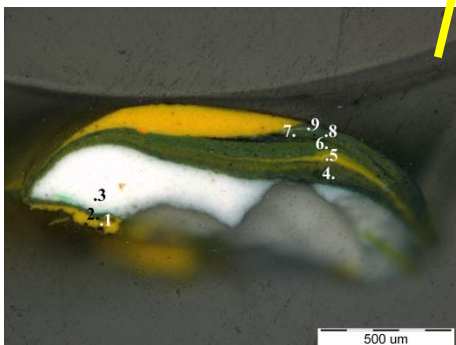
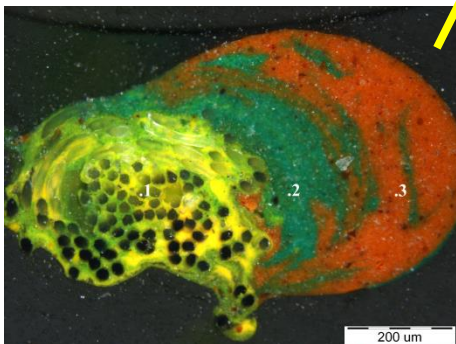
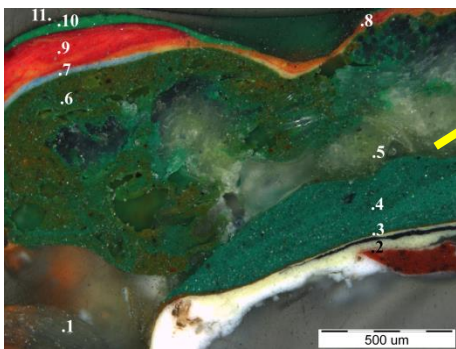
Lokaciji odvzema vzorcev in presek slikovnih plasti s številom barvnih plasti.

Sampling locations and paint layer cross-sections demonstrating the number of layers.

PREISKOVANJE SLIK EMERIKA BERNARDA IN MILENE USENIK RESEARCHING EMERIK BERNARD AND MILENA USENIK'S PAINTINGS

Lokacije odvzema vzorcev in preseki slikovnih plasti s številom barvnih plasti.

Sampling locations and paint layer cross-sections demonstrating the number of layers.

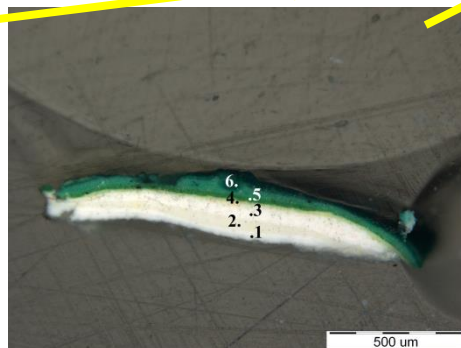
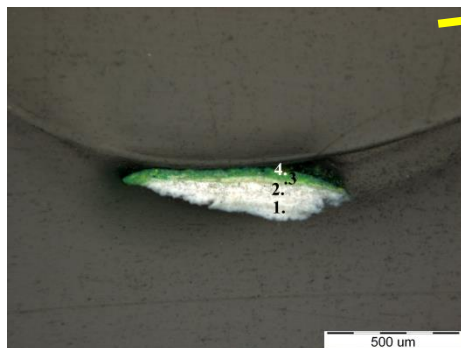

PREISKOVANJE SLIK EMERIKA BERNARDA IN MILENE USENIK RESEARCHING EMERIK BERNARD AND MILENA USENIK'S PAINTINGS

Lokaciji odvzema vzorcev in presek slikovnih plasti s številom barvnih plasti.

Sampling locations and paint layer cross-sections demonstrating the number of layers.

Univerza v Ljubljani
Akademija za likovno umetnost
in oblikovanje

PREISKOVANJE SLIK EMERIKA BERNARDA IN MILENE USENIK
RESEARCHING EMERIK BERNARD AND MILENA USENIK'S PAINTINGS

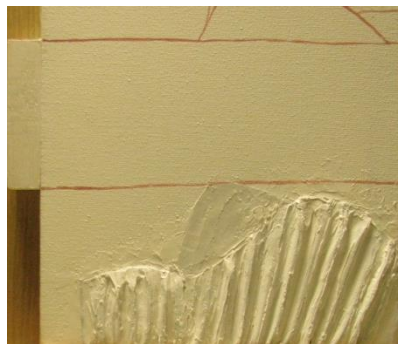
TEHNOLOŠKE ŠTUDIJE DETAJLOV

TECHNOLOGICAL STUDIES

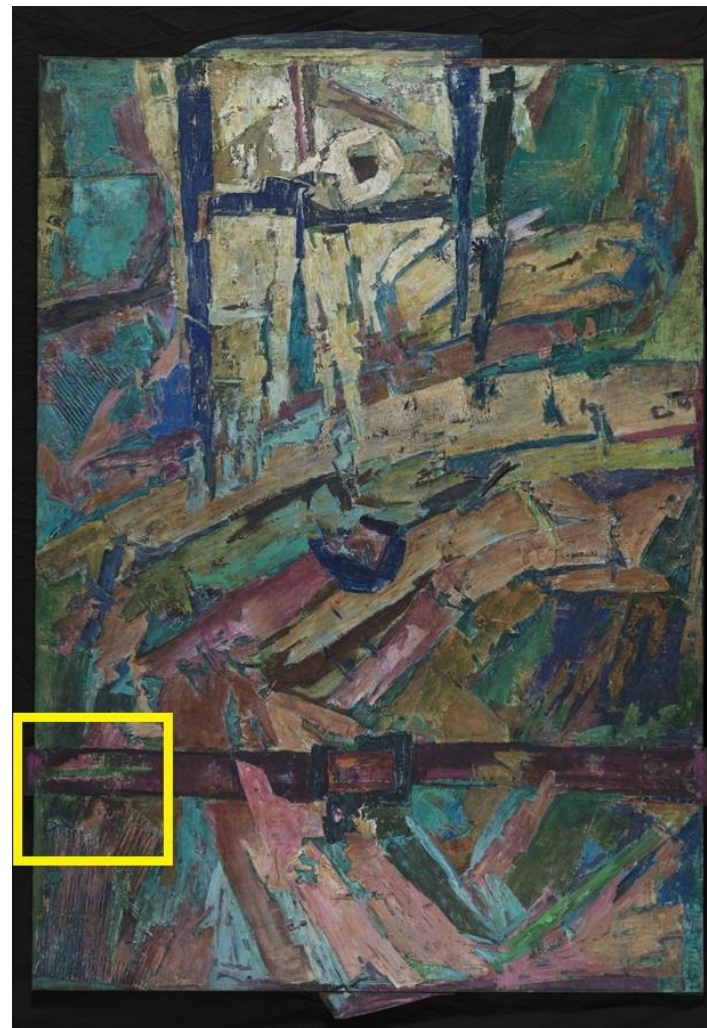
Z informacijami pridobljenimi z intervjujem in naravoslovnimi preiskavami smo se lotili slikanja tehnoloških študij detajlov. Z njimi smo pridobili izkustveno znanje o materialih, o gradnji slik in razumevanje avtorjevega načina slikanja.

With information gathered from the interview and with scientific analysis, we proceeded to paint technological studies of details. By this, empirical knowledge about materials used, building the painting and understanding the author's way of painting, was obtained.

Prikaz slikanja detajla po fazah.

Demonstration of painting the detail
by phases.

PREISKOVANJE SLIK EMERIKA BERNARDA IN MILENE USENIK RESEARCHING EMERIK BERNARD AND MILENA USENIK'S PAINTINGS

Prikaz slikanja detajla po fazah.

Demonstration of painting the
detail by phases.

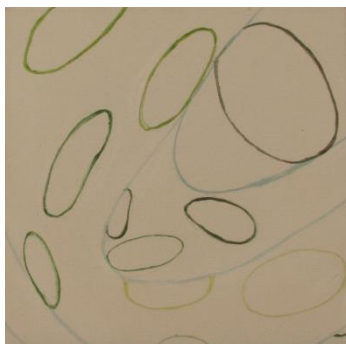

PREISKOVANJE SLIK EMERIKA BERNARDA IN MILENE USENIK RESEARCHING EMERIK BERNARD AND MILENA USENIK'S PAINTINGS

Prikaz slikanja detajla po fazah.

Demonstration of painting
the detail by phases.

Raziskava je bila izpeljana v sodelovanju UL ALUO in MG+MSUM.
Izvedli sta jo študentki Petra Juvan in Marjeta Klemenčič v okviru magistrskega dela z naslovom *Spoštovanje avtorjeve namere kot izhodišče konservatorsko-restavratorskega pristopa*.

This research was conducted by the collaboration of the Academy of Fine Art and Design, University of Ljubljana and the Modern Gallery + Museum of Contemporary Art. It was done by students Petra Juvan and Meta Klemenčič as their MA thesis titled *Respecting the artist's intent as the basis of conservation-restoration approach*.

Mentorica naloge / Mentor: izr. prof. mag. Tamare Trček Pečak
Somentorici / Co-mentors: doc. mmag. Ksenije Čerče in doc. dr. Katja Kavkler,
Strokovna sodelavka / Professional Advisor: mag. Nada Madžarac.
PP projekcija / PP Presentation: Petra Juvan

Univerza v Ljubljani
Akademija za likovno umetnost
in oblikovanje

**RAZVOJ, OBDELAVA IN PREIZKUŠANJE
NOVIH MATERIALOV ZA IZDELAVO IN
KONSERVIRANJE-RESTAVRIRANJE MOZAIKOV**

Po kreativni poti do praktičnega znanja

2016-2017

Univerza v Ljubljani
Akademija za likovno umetnost
in oblikovanje

**DEVELOPEMENT, TREATMENT AND TESTING
NEW MATERIALS FOR THE PURPOSE OF
PRODUCTION AND CONSERVATION-
RESTAURATION OF THE MOSAICS**

Creative Path to Knowledge

2016-2017

S študenti *Akademije za likovno umetnost in oblikovanje* ter *Fakultete za gradbeništvo in geodezijo* v Ljubljani želimo v interdisciplinarnem sodelovanju s strokovnjaki različnih strok preizkusno izdelati več vrst mozaičnih kock iz anorganskih in organskih veziv s preizkušanjem ustreznih razmerij mešanic in postopkov izdelave v ateljeju ter z vzporednim preizkušanjem in ugotavljanjem ustreznosti izdelkov v gradbenem laboratoriju.

Students at the Academy of Fine Arts and Design and Faculty of Civil and Geodetic Engineering in Ljubljana collaborate together with the experts of different disciplines to produce several examples of mosaics cubes, made of inorganic and organic compounds. Students are testing mixtures of different materials, proportions and production procedures at the department of Restoration and Conservation to compare it with the results of testing made at the laboratory of the Civil and Geodetic Engineering.

Namen projekta je razviti kvalitetne in cenovno dostopne mozaične kocke s širšim spektrom barv in učinkov kot je možno s klasičnimi gradivi. Še vedno pa naj bi se obdelovali na enak način in z enakimi orodji kot klasični mozaični materiali (steklo, kamen). Pri projektu s strokovno in materialno podporo sodeluje tudi podjetje Samson Kamnik.

Materiali, ki bi omogočali relativno hitro izdelavo mozaikov tudi na terenu, bi bili tržno zanimivi za specialiste konservatorje-restavratorje, mojstre mozaika in amaterske uporabnike, zato razvoj in posledično proizvodnja novega materiala, predstavlja priložnost v širitvi ponudbe.

The main purpose of the project is to develop quality and affordable mosaics cubes, which could be produced in wider specter of colours and sizes, as it is possible with the classical materials and methods. We collaborate directly with the slovenian company Samson Kamnik, as they offer us professional support and all the required materials.

Študentka izdeluje mozaične kocke iz večjega odlitka kremenita. / The student is making mosaics cubes out of Kremenit cast.

Izdelovanje lesenega kalupa za vlivanje mase. / The process of making wooden mould for the cast.

Nastale mozaične kocke, pripravljene za nadaljnja testiranja. / Mosaics cubes waiting for the material characteristics testing.

Študenti so obiskali šolo za izdelovanje mozaikov v severni Italiji. / Our students visited italian school of mosaics, Scuola Mosaicisti del Friuli.

V podjetju Samson d.o.o. so predstavil materiale, primerne za izdelavo mozaičnih kock..
At the collaborating company they presented materials, suitable for the production of the mosaics cubes.

Prikaz vlivanja mešanice izbranega materiala v lesen kalup.
Demonstration of pouring the mixture into the wooden mould.

Vodja projekta: doc. dr. Blaž Šeme

Avtor besedila: doc. dr. Blaž Šeme,

Pedagoški mentorji: prof. Violeta Bokan Bosiljko, prof. Milan Erič,
doc. mag. Gregor Kokalj, doc. dr. Blaž Šeme,

Delovni mentor: Aleksander Mikuš

Izvajalci tehnoloških študij: Čila Berden, Maja Cingerle,
Ana Marie Duboković, Ana Hekič,
Egzona Kabashi, Anja Novak,
Urška Lončar, Monika Zobec

Priprava projekcije: Ana Marie Duboković

Sodelujoče ustanove: Akademija za likovno umetnost in oblikovanje ter
Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo
Univerze v Ljubljani, Mestna občina Ljubljana,
Samson Kamnik d.o.o.

Univerza v Ljubljani
Akademija za likovno umetnost
in oblikovanje

MARIJ PREGELJ POD DROBNOGLEDOM

Raziskave slikarjeve tehnologije, načrtovanje posegov ter sodelovanje pri
konserviranju-restavriranju izbranih umetnin

Ljubljana, 25. april – 8. maj 2017

Univerza v Ljubljani
Akademija za likovno umetnost
in oblikovanje

MARIJ PREGELJ UP CLOSE

Researching the painter's technologies, planning treatment procedures
and co-operating at conserving – restoring selected artworks

Ljubljana, April 25th – May 8th 2017

Marij Pregelj pod drobnogledom je zaključni del triletnega projekta, katerega cilj je bilo raziskovanje tehnologije velikega slovenskega slikarja. Raziskovalno delo iz prejšnjih let je bilo izhodišče za načrtovanje in izvedbo konservatorsko-restavratorskih posegov na izbranih umetninah, ki bodo razstavljene na slikarjevi retrospektivni razstavi v Moderni Galeriji ob koncu leta 2017.

Marij Pregelj Up Close is the final part of a three year project which aimed to explore the technologies used by the famous Slovenian painter. Research done in previous years was the starting point for planning and carrying out conservation – restoration procedures on selected artworks, which will be displayed at the painter's retrospective exhibition in the Modern Gallery at the end of 2017.

Univerza v Ljubljani
Akademija za likovno umetnost
in oblikovanje

MARIJ PREGELJ POD DROBNOGLEDOM
MARIJ PREGELJ UP CLOSE

PRIPRAVA NA POSEG

PREPARING FOR TREATMENTS

MARIJ PREGELJ POD DROBNOGLEDOM MARIJ PREGELJ UP CLOSE

Pred začetkom je treba natančno pregledati umetnino, ter dokumentirati vse poškodbe.

Before starting treatment, an artwork must be carefully examined and all damages must be documented.

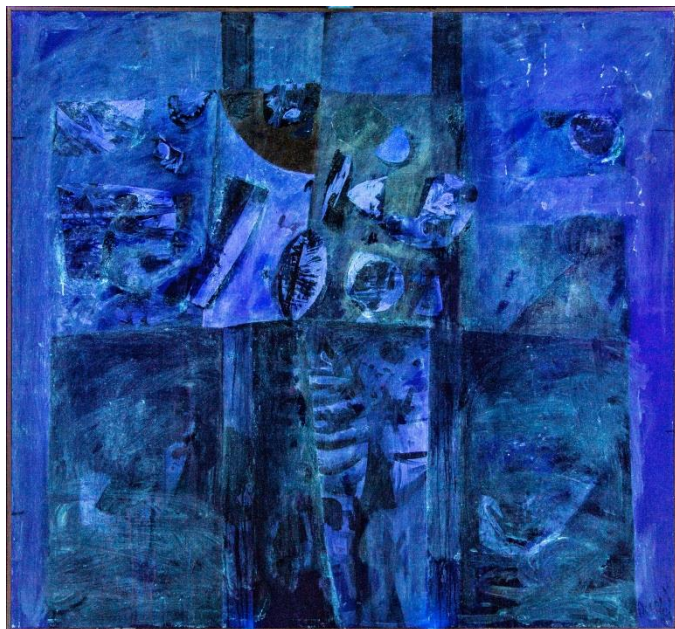

MARIJ PREGELJ POD DROBNOGLEDOM MARIJ PREGELJ UP CLOSE

Poškodbe označujemo na grafični dokumentaciji, celoto in detajle pa dokumentiramo tudi fotografsko.

Damages are marked on graphical documents, and the entire artwork and specific details are photographed.

Slike pregledamo in fotografiramo tudi pod ultravijolično svetlobo. Različni pigmenti in laki imajo posebno fluorescenco, zato nam obsevanje slike z UV svetlobo lahko veliko pove o materialni sestavi slike.

Paintings are also examined and photographed under UV light. Various pigments and varnishes can have specific fluorescences, which give us information about the materials building a painting.

Odvzem vzorcev za analize materialov in stratigrafijo slike.

Taking samples for analysis of the materials and stratigraphy of the painting.

MARIJ PREGELJ POD DROBNOGLEDOM MARIJ PREGELJ UP CLOSE

Izdelava tehnoloških študij detajlov pomaga bolje razumeti slikarjevo tehnologijo in način nastajanja slike.

Creating technological studies allows for better understanding of the technology used and of structuring a painting.

Univerza v Ljubljani
Akademija za likovno umetnost
in oblikovanje

MARIJ PREGELJ POD DROBNOGLEDOM
MARIJ PREGELJ UP CLOSE

KONSERVATORSKO-RESTAVRATORSKI POSEG

CONSERVATION-RESTORATION TREATMENT

Univerza v Ljubljani
Akademija za likovno umetnost
in oblikovanje

MARIJ PREGELJ POD DROBNOGLEDOM

MARIJ PREGELJ UP CLOSE

Mehansko odstranjevanje umazanije s
hrbta slike.

Mechanical scraping of dirt from the back
of a painting.

MARIJ PREGELJ POD DROBNOGLEDOM MARIJ PREGELJ UP CLOSE

V primeru, da podokvir neprimeren, je treba sliko sneti in jo napeti na novega. Da ne poškodujemo zavihkov originalnega platna, nanje prilepimo nove platnene trakove.

If a painting's stretcher frame is unsuitable, we have to take them apart and stretch it on a new one. To not damage the edges of the original canvas, we line them with strips of canvas.

MARIJ PREGELJ POD DROBNOGLEDOM MARIJ PREGELJ UP CLOSE

Odstranjevanje klejnega traku z roba slike.

Removing skin glue tape from the edge of a painting.

Urejanje nitk na zavihkih platna.

Trimming threads on the tacking edge of a canvas.

MARIJ PREGELJ POD DROBNOGLEDOM MARIJ PREGELJ UP CLOSE

Varjenje in armiranje predrtine s hrbtni strani slike.

Welding and armouring a dent from the back of a painting.

Lokalno odpravljanje deformacij z vlaženjem in obteževanjem slike.

Locally eliminating the deformation of the canvas by moistening and weighting it.

MARIJ PREGELJ POD DROBNOGLEDOM MARIJ PREGELJ UP CLOSE

Odstranjevanje površinske umazanije z lica slike. Pred začetkom postopka je treba preveriti vpojnost površine, njen pH in njeno občutljivost na različna topila, da je med delom ne poškodujemo.

Surface cleaning a painting. Before starting the procedure, its absorptivity, pH and possible sensitivity to various solvents must be tested, so we do not damage it during work.

MARIJ PREGELJ POD DROBNOGLEDOM MARIJ PREGELJ UP CLOSE

Predele, kjer je odpadla barvna plast najprej pokitamo. Topel kredno-klejni kit nanašamo s čopičem, nato pa ga s skalpelom ravnamo do nivoja barvne plasti. Pokitane površine bomo izolirali in poretuširali.

Areas with missing paint layers are firstly filled in. A warm chalk and animal skin glue filler is applied with a paintbrush and then levelled out with the paint layer using a scalpel. The filled in areas will then be isolated and retouched.

MARIJ PREGELJ POD DROBNOGLEDOM MARIJ PREGELJ UP CLOSE

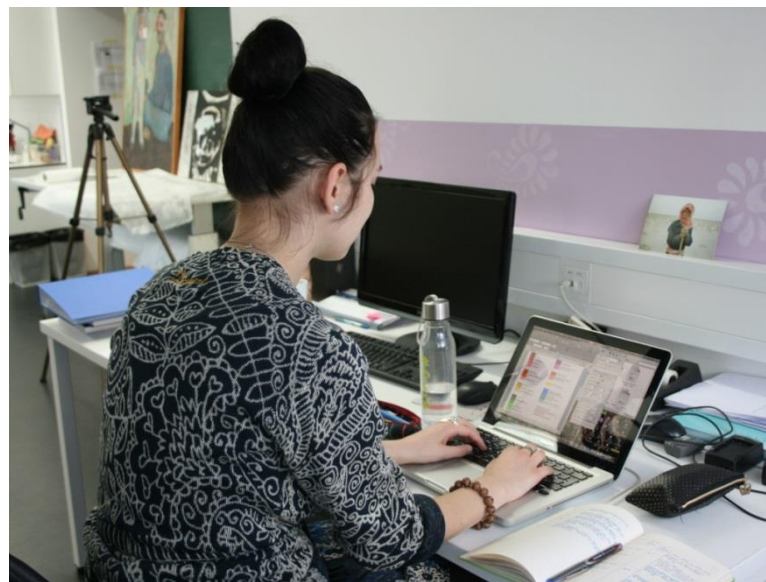

Zakitane površine retuširamo. Retuša mora ostati prepoznavna ob ogledu slike iz bližine, zato mora biti njen ton rahlo svetlejši in hladnejši od originala.

Retouching of the filled in areas. A retouch must remain visible up close, so its tone must be fairly lighter and cooler than the original paint.

MARIJ PREGELJ POD DROBNOGLEDOM MARIJ PREGELJ UP CLOSE

Tudi med delom je potrebno vse postopke skrbno dokumentirati. Natančna dokumentacija bo v pomoč pri spremljanju že opravljenega dela in pri načrtovanju nadaljnjih posegov na slikah.

During work, all procedures must be carefully documented. Detailed documentation will be useful when monitoring what has already been done and when planning future procedures on the paintings.

Na sestankih poročamo o poteku projekta, si izmenjujemo mnenja in izkušnje ter načrtujemo nadaljnje posege.

On meetings we report on the progression of the project, share opinions and experiences and plan future procedures.

Univerza v Ljubljani
Akademija za likovno umetnost
in oblikovanje

MARIJ PREGELJ POD DROBNOGLEDOM MARIJ PREGELJ UP CLOSE

Vodja projekta / Project manager: izr. prof. Tamara Trček Pečak

Pedagoški mentorji / Teaching Mentors **UL ALUO:**

doc. mag. Robert Černelč, doc. mag. Gregor Kokalj, izr. prof. Tamara Trček Pečak

Pedagoška mentorica / Teaching Mentor **UL FKKT:** izr. prof. dr. Irena Kralj Cigić

Koordinatorica / Coordinator : mag. Mateja Vidrajz

Strokovni sodelavci / Professional Advisors:

mag. Nada Madžarac, mag. Nina Dorič Majdič, MG+MSUM

mag. Andrej Hirci, Narodna galerija, doc. dr. Katja Kavkler, RC ZVKDS

Študentje vključeni v projekt / Students participating in the Project:

Klavdija Koren, Jan Legan, Nika Maltar, Erica Sartori, Nives Slemenšek, Katja Tomšič, UL ALUO

Domen Kranjc, Urška Zupančič, UL FKKT

PP predstavitev / PP Presentation: Erica Sartori

Video: Nika Maltar

Glasba / Music: Gašper Trček

Projekt sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.

Univerza v Ljubljani
Akademija za likovno umetnost
in oblikovanje

MG+MSUM

HVALA ZA VAŠ OBISK!
THANK YOU FOR YOUR VISIT!

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT**

Javni štipendijski, razvojni,
invalidski in preživninski
sklad Republike Slovenije

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za kemijo in kemijsko
tehnologijo

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo

Mestna občina
Ljubljana

